

Møte fredag den 28. januar kl. 10

President: H a n s J . R ø s j o r d e

D a g s o r d e n (nr. 41):

1. Interpellasjon fra representanten Erna Solberg til miljøvernministeren:

«Trafikken av oljefartøyer langs vestlandskysten har i takt med utvinning i Nordsjøen stadig økt de siste årene. Arbeidet med og ansvaret for oljevern er fordelt mellom en rekke ulike private og offentlige parter. I tillegg er arbeidet i stor grad desentralisert. Da Stortinget sist behandlet oljevern, i Innst. S. nr. 152 (1993-94), ga en samlet komite uttrykk for at oljevernet på Vestlandet bør styrkes utover det regjeringen da skisserte. Siden har også ilandføring av gass økt, og ulik landbasert utnyttelse blitt mer aktuelt. Høyre ønsker en regional base som kan ta et sterkere ansvar for beredskapen langs kysten, med en samlet større spisskompetanse enn ved dagens modell.

Mener statsråden at Stortingets synspunkt fra 1994 er fulgt opp, og hvordan vil statsråden sikre en bedre oljevernberedskap på Vestlandet?»

2. Interpellasjon fra representanten Kjellaug Nakkim til miljøvernministeren:

«Det er i den senere tid fremkommet mange krav om at rovdyrpolitikken må revideres. Det er skjedd store endringer siden rovviltmeldingen ble drøftet i Stortinget i juni 1997, med etablering av flere nye ulvefamilier også i tett befolkede områder. Konflikten har vokst raskt, og konsekvensene er blitt mer dramatiske enn hva noen forutså i 1997. Ulvebestanden er raskt voksende. Folk som bor i områdene der ulv finnes, opplever ulven som en trussel mot barn og eget liv. Atskilt av behandlingen av forvaltningsplanen vil Regjeringen fastsette soneområder for ulv, også i områder som er svært tett befolket.

Mener statsråden at de forebyggende tiltak det legges vekt på i St.meld. nr. 35 (1996-97), er fulgt opp, og vil statsråden nå konkretisere nærmere bestandsmålet for ulv?»

3. Referat

Presidenten: Fra den møtende vararepresentant for Akershus fylke, Tron Erik *Hovind*, foreligger søknad om å bli fritatt for å møte i Stortinget i dagene fra og med 1. februar til og med 3. februar for å delta i en reise med Forsvarspolitisk utvalg til Finland og Sverige.

Fra representanten Steinar *Bastesen* foreligger søknad om permisjon i dagene fra og med 1. februar til og med 3. februar for etter invitasjon å delta på en studietur om utvikling av kystfiske i Namibia.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:

For Akershus fylke: Else Marie *Stuenæs*

For Nordland fylke: Arvid *Falch*

Presidenten: Representanten Anneliese Dørum vil fremsette et privat forslag.

Anneliese Dørum (A): På vegne av representantene Tomas Norvoll, Ursula Evje, Petter Løvik, Rolf Reikvam og meg selv vil jeg sette fram forslag om tiltak for å sikre de økonomiske forholdene for studenter som gjennomfører obligatorisk praksis i forbindelse med opptak til dyrelæring ved Norges veterinærhøgskole.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Interpellasjon fra representanten Erna Solberg til miljøvernministeren:

«Trafikken av oljefartøyer langs vestlandskysten har i takt med utvinning i Nordsjøen stadig økt de siste årene. Arbeidet med og ansvaret for oljevern er fordelt mellom en rekke ulike private og offentlige parter. I tillegg er arbeidet i stor grad desentralisert. Da Stortinget sist behandlet oljevern, i Innst. S. nr. 152 (1993-94), ga en samlet komite uttrykk for at oljevernet på Vestlandet bør styrkes utover det regjeringen da skisserte. Siden har også ilandføring av gass økt, og ulik landbasert utnyttelse blitt mer aktuelt. Høyre ønsker en regional base som kan ta et sterkere ansvar for beredskapen langs kysten, med en samlet større spisskompetanse enn ved dagens modell.

Mener statsråden at Stortingets synspunkt fra 1994 er fulgt opp, og hvordan vil statsråden sikre en bedre oljevernberedskap på Vestlandet?»

Erna Solberg (H): Denne interpellasjonen er stilt til miljøvernministeren i dag fordi det er en voksende bekymring på Vestlandet, både i oljemiljøet og blant befolkningen i kystnære kommuner, for at styrkingen av oljevernberedskapen man så frem til etter Stortingets behandling av St.meld. nr. 25 for 1993-94, ikke har kommet, og at man derimot opplever en svekket beredskap, for dårlig koordinering og svekket interesse for problemstillingene fra sentrale miljøvernmyndigheter.

Forventningene etter Stortingets behandling i 1994 var noe helt annet. Den daværende arbeiderpartiregjeringen gav signaler om en styrking av oljevernberedskapen i stortingsmeldingen. Et samlet storting ønsket en enda klarere styrking, ikke minst i de utsatte områdene på vestlandskysten.

La meg få sitere fra Innst. S. nr. 152 for 1993-94:

«Komiteen mener at oljevernet på Vestlandet bør styrkes utover det som er foreslått. Beredskapsstasjonen på Mongstad vil ha en sentral funksjon i denne sammenheng. Komiteen mener beredskapsstasjonen bør ha døgnberedskap, økt bemanning og nødvendig kompetanse. – Omfanget av tiltakene bør ses i sammenheng med opprettelse av et indre kystoppsyn, hvilke oppgaver kystoppsynet skal tillegges og eventuelt lokalisering av administrasjon og ledelsesfunksjoner i det indre kystoppsyn.»

I forbindelse med etableringen av det indre kystopp-syn er basen flyttet til Haakonsvern. Basen har hatt ansvar for å ivareta beredskapsfunksjonen for staten, men samtidig føre tilsyn med at kommunene og industrien ivaretar sine beredskapsforpliktelser.

Gjennomgående var Stortinget i 1994 opptatt av at det i oljevernberedskapen måtte være en klar og tydelig ansvarsfordeling mellom de tre nivåene i beredskapssammenheng: private aktører i olje- og skipsnæring, kommuner og staten. Og det kanskje aller viktigste var at det måtte være en god koordinering mellom disse nivåene.

Behovet for å styrke oljevernberedskapen er ikke blitt mindre i de seks årene som er gått siden Stortinget behandlet denne meldingen. Olje- og gassproduksjonen øker, og aktiviteten og trafikken til og fra installasjonene på kontinentalsokkelen er meget høy. Dette skal være noe av den tyngste konsentrasjonen av oljevirksomhet til havs noe sted på vår jordklode. Ingen andre steder i Europa blir det transportert så mye olje i rørledninger og på skip som i området Mongstad-Sture i Hordaland. I 1999 skal det ha blitt fraktet 90 mill. tonn råolje forbi Fedje i Nordhordland.

Samtidig er betydningen av kystsonen på Vestlandet både i form av næringsvirksomhet knyttet til ømfintlig matvareproduksjon, og som rekreasjons- og feriested økt, og det finnes også flere viktige vernede områder for bl.a. sjøfugl langs kysten. For knapt en måned siden så vi hvilken miljøkatastrofe oljeutslipp kan være, i forbindelse med havariet på franskekysten. Med vår kystlinje ville oppgaven fremstått som flerdobbelt vanskelig. De direkte kostnadene med oppryddingen etter «Exxon Valdez»-ulykken skal nå ha oversteget 15 milliarder kr, og fortsatt er ikke alle erstatningsspørsmålene i den sammenheng løst.

En ulykke langs vestlandskysten vil skje langs en vanskeligere kystlinje enn ved begge disse ulykkene, med mulighet for ekstreme værforhold og i områder hvor en av Norges største eksportnæringer er avhengig av rene vannforhold for å sikre kvalitet og fremtidig internasjonal omdømme for sine produkter. Det er grunn til å legge seg på minne at havbruksnæringen i dag er den næringen som antas å ha størst fremtidig vekstpotensial av de næringer Norge har særlig kompetanse på nå.

Det skulle ikke være grunn til å understreke nærmere behovet for særlig å fokusere på Vestlandet i oljevernberedskapssammenheng og betydningen av at vi sikrer best mulig forebyggingsarbeid og oppryddingsberedskap. Andre tragiske ulykker de senere månedene er en påminnelse om at sikkerhetsrutiner og -arbeid må gjennomgås regelmessig for å sikre at rutinefunksjoner, og at organiseringen er god nok. Det bør være en påminnelse om at den trygghet vi tror vi har – og det er fokusert på Norge – ikke alltid er der.

Dessverre er det en økende engstelse i de berørte områder for at oljevernberedskapen ikke er godt nok organisert, og at Stortingets ønsker fra 1994 ikke er fulgt tilstrekkelig opp.

Selv om det er forurenseren som etter forureningsloven har primæransvaret for tilstrekkelig beredskap, er

det staten ved SFT som har ansvar for å koordinere offentlige og private aktiviteter. SFT skal føre tilsyn med at hele systemet fungerer. Det er selvfølgelig en egen debatt å sørge for å rendyrke rollene slik at ikke samme etat har tilsyn og operativt ansvar. Det har Høyre vært opptatt av tidligere, og det skal jeg la ligge nå. Men det er et tema for seg selv. Det viktigste for meg her er å understreke at det er staten som må sikre best mulig koordinering av ressursene og sikre at det både finnes overvåkning og øyeblikkelig beredskap. Oljevernberedskap er så mye mer enn det å ha oljelenser liggende i depoter. Er ulykken først ute, er det den raske reaksjonen og de gode rutineene som avgjør hvor vellykket en aksjon blir.

Da vil jeg gjenta hva Stortinget sa i 1994. De sa: Døgnberedskap. De sa: Økt bemanning og nødvendig kompetanse. Og de sa – ikke minst: Bedre koordinering av ressursene. Er det blitt slik?

Bemanningen skal være økt fra tre til fire personer. Det er vel neppe nok eller i tråd med Stortingets intensjoner. 22 kommuner i Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning hevder at «staten har latt dem i stikken», ifølge Bergens Tidende 14. januar i år. Det er heller ikke i tråd med bedre koordinering og sterkere beredskap.

Ministerens statssekretær trøster vestlendingene med at selvsagt er statens ansvar å stille opp hvis en oljetanker eventuelt havarerer. Men når man får slike anklager mellom ulike aktører med roller i beredskapen, er det et signal om at det må svikte i den klare ansvarsfordelingen og i koordineringsarbeidet, som altså staten har ansvar for. Tidlig i sommer rapporterte media også om lekkasje på rørledningen mellom Kollsnes og Sture. Heldigvis var den ikke så stor, men den avslørte at rutineene for å oppdage og håndtere slike situasjoner sviktet. Tilsynsansvaret for dette er altså statens.

Jeg mener det er rimelig klart at Stortingets syn fra 1994 ikke er fulgt tilfredsstillende opp. Her deler miljøvernministeren ansvar med andre ministre i tidligere regjeringer. Det viktigste er ikke å diskutere det, men å se fremover på hva som kan gjøres for å få en bedre oljevernberedskap i fremtiden. Både innen oljebransjen og innenfor de berørte lokale myndigheter i Hordaland har det vært tatt opp om ikke det som finnes av offentlige og private ressurser for oljevernberedskapen, bør få en sterkere regional organisering for bedre samkjøring og effektivitet. Dagens modell synes for desentralisert til å få organisert og dimensjonert for å kunne bekjempe uhell, om de er offshore, i kyst- og strandsonen eller – som nå kan skje ved rørledninger – på land.

En bedre samlokalisering og samordning av dagens ressurser i stasjoner langs kysten vil gi en vesentlig økt beredskap og mer effektiv økonomisk ressursbruk. Høyre mener det er nødvendig med en slik nytenkning. Det er naturlig at slike stasjoner også lokaliseres der trusselen er størst, f.eks. i Fedje-/Fensfjord-området.

Det er et tankekors at et oljetankerhavari i dårlig vær nær vestlandskysten kan gi Norge den største forureningskatastrofen vi har opplevd. Likevel har det bredt seg en usikkerhet om beredskapen er god nok, og om staten faktisk har en skikkelig strategi for å sikre en godt

fungerende beredskap. I den forbindelse er det påkrevd med lydhørhet fra statsråden, som berørte kommuner har hevdet at statsråden ikke har, men også med klare signaler om at dette område skal ha høy prioritet i årene fremover. Da må som et absolutt minimum de kravene og ønskene Stortinget satte i 1994, oppfylles, med døgnkontinuerlig beredskap, styrket bemanning, økt kompetanse og en bedre koordinering. I en slik sammenheng bør man også tenke på omorganisering, med mer regionale enheter, og ikke den desentraliserte strukturen som er i dag, som viser seg kanskje ikke helt å fungere fordi det blir for mange som skal ta del i arbeidet, og for liten prioritering av en helkontinuerlig beredskap i tilfelle ulykker skulle inntreffe.

Statsråd Guro Fjellanger: Totalberedskapen mot oljesøl består både av sikkerhetstiltak for å forebygge at ulykker inntreffer, og en beredskap for å begrense skadene når et akutt oljesøl først skjer. Jeg er opptatt av at vi til enhver tid skal ha en tilfredsstillende oljevernberedskap. Styrking av sikkerheten innenfor petroleumsvirksomheten, overfor skipsfarten så vel som ved landbaserte anlegg, er derfor et kontinuerlig arbeid. Det samme gjelder arbeidet for å styrke oljevernberedskapen, basert på et samspill mellom de ulike aktører med ansvar for beredskapen, som til sammen utgjør et nasjonalt beredskapsystem.

Norsk beredskap mot akutt forurensning er i medhold av forurensningsloven basert på tre beredskapsnivåer. Privat virksomhet skal sørge for nødvendig beredskap og selv iverksette tiltak overfor egne akutte utslipp. Kommunene skal sørge for nødvendig beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning som kan inntreffe eller medføre skadevirkninger innenfor kommunen, og som ikke dekkes av privat beredskap. Staten skal sørge for at beredskap mot større tilfeller av akutt forurensning som ikke dekkes av privat eller kommunal beredskap, er på plass. Dette innebærer i praksis at oljeselskapene har krav om en beredskap som skal håndtere akutt oljesøl fra petroleumsvirksomheten, fra både plattformene til havs og landbaserte anlegg. Kommunene har en beredskap for mindre søl, mens den statlige beredskapen i praksis er rettet mot oljesøl fra skip. Ved store akutte utslipp som ikke ivaretas av privat beredskap, skal staten sikre at private, kommunale og statlige ressurser utgjør et felles nasjonalt beredskapssystem.

Operatørene på sokkelen har etablert en egen beredskapsorganisasjon, NOFO – Norsk Oljevernforening for Operatørselskaper – som disponerer egne oljeverndepoter og beredskapspersonell.

Den kommunale beredskapen er organisert i 34 interkommunale beredskapsområder, hvor kommunene samarbeider om beredskapen innenfor sitt område. Det er utpekt vertskommuner i hvert område som skal ha et særlig ansvar for samordning.

Fra statens side er det i dag etablert 15 statlige materielldepoter langs kysten. Av disse er fem lokalisert på Vestlandet. Sammen med betydelige private og kommunale beredskapsressurser representerer dette den høyeste

konsentrasjonen av beredskapsressurser i landet. Storingsrepresentant Solberg tar opp i interpellasjonen at det er ønskelig med en regional base som kan ta et sterkere ansvar for beredskapen langs kysten på Vestlandet. Det er allerede etablert to større regionale beredskapsområder i Norge – et i Hordaland og et i Oslofjorden. Hensikten er nettopp å koordinere de totale beredskapsressursene i disse områdene, slik at vi kan få utnyttet den samlede kompetansen og det utstyret som finnes i regionen. Øvelser avholdes årlig, og alle beredskapsplaner er samordnet med henblikk på felles organisering og innsats.

Statens forurensningstilsyn har etablert en egen beredskapsstasjon på Haakonsværn, samlokalisert med Kystvakten, som er den viktigste bidragsyteren til statens sjøgående beredskap. Med bakgrunn i en samordningsavtale mellom staten og de største beredskapspliktige virksomhetene gjennomføres regelmessige samordningsøvelser med bruk av de samlede beredskapsressurser på Vestlandet. Det har samtidig skjedd en økt vektlegging på tiltak for å unngå ulykker i det samme området. Forebyggende tiltak er f.eks. trafikksentralen på Fedje.

For tiden pågår en styrking av den kystnære beredskapen bl.a. på Vestlandet ved at operatørselskapene i Nordsjøen etablerer en samordnet regional beredskap for kyst- og strandsonen i tilfeller der utslipp fra oljeinstallasjoner eller rørledninger truer kysten.

Det har de siste årene også skjedd et økt samarbeid på tvers av sektorene for å få et mer effektivt statlig beredskapsapparat ved en eventuell oljekatastrofe. Sentralt i dette står samarbeidet mellom forsvars- og miljøvernmyndighetene med utplassering av oljevernutstyr på kystvakt fartøy, opplæring av personell, bistandsavtaler og etablering av Det indre kystoppsyn og Organisasjon for kystberedskap og aksjonsledelse. Det er i dag et tett og godt samarbeid mellom de to myndighetene.

Jeg vil til slutt nevne at miljøvernmyndighetene, ved Statens forurensningstilsyn, for tiden arbeider med en miljörisiko- og beredskapsanalyse der statens bidrag til den nasjonale beredskapen evalueres. Risiko- og beredskapsanalysen er planlagt ferdigstilt i løpet av våren 2000. Deretter vil Statens forurensningstilsyn foreslå eventuelle endringer i statens beredskap, inkludert depoter. Dette arbeidet forventes ferdigstilt i løpet av høsten 2000. Vi skal ikke se bort fra at dette arbeidet vil føre til at det vil bli foretatt justeringer av dagens beredskap. Vi arbeider kontinuerlig med målet om at beredskapen til enhver tid skal være optimalt dimensjonert med hensyn til sannsynlighet for utslipp, de miljøkonsekvenser utslippene vil kunne representere, og de kostnadene som er involvert.

Erna Solberg (H): Jeg lyttet til det statsråden sa, og jeg føler ikke at statsråden svarte på det ene elementet i interpellasjonsteksten, nemlig: Mener statsråden at Stortingets synspunkt fra 1994 er fulgt opp? Jeg minner om at man da ønsket seg bl.a. døgnkontinuerlig bemanning på basen for å sikre en bedre overvåkning. Jeg vil stille miljøvernministeren spørsmål knyttet til statens ansvar som tilsynsansvarlig, hvordan det er fulgt opp i forhold

til de ulykker der det har vist seg at rutinene faktisk ikke har fungert, noe som heldigvis ikke har hatt store konsekvenser. Men når man har hatt glipp i rutinene, hvilke oppfølgingstiltak har da staten iverksatt i forhold til de eksemplene?

Jeg har lyst til å kommentere det faktum at da statsråden snakket, var det fremdeles veldig mye om lenser i depoter og lite om det overvåkningsarbeidet som er nødvendig for å ha en rask reaksjon. Jeg må si at med den dialogen – eller mangel på dialog – som nå er bl.a. mellom kommunene og departementet, synes det som om det er noe kommunikasjonsvikt både i forhold til den klare ansvarsfordelingen som var understreket, og hvilket koordinerende ansvar staten skal ha. Ser statsråden at det er behov for en bedre dialog med kommunene for at man ikke skal komme i en situasjon hvor kommunene mener at oljevernberedskapen er truet av at staten nå trekker bl.a. tilbake penger som de tidligere har fått til beredskapen? Ser statsråden at den typen kommunikasjon kan ha den innvirkning at den koordinerende funksjonen som staten faktisk skal ha mellom de tre ulike nivåene, ikke kan fungere, hvis det er stor usikkerhet, og – som det uttales bl.a. fra havnesjef Standal i Bergen – det kan synes som om staten ikke trekker ut pengene, men så vil komme tilbake igjen med ansvar på kommunene og de lokale hvis noe faktisk skjer? Ser statsråden at det her burde vært en bedre kommunikasjon? Ser statsråden at Stortingets synspunkt ikke er fulgt opp, og i så fall, vil det bli en bedre overvåking og en raskere reaksjonsform og større fokusering på den delen av oljevernberedskapen enn det som er tilfellet i dag? Og hva mener statsråden i forhold til spørsmålet om at man ikke bør ha en så desentralisert struktur, men kanskje etablere en sterkere regionalisering av oljevernberedskapen, slik at man kan samle kompetansen bedre enn det man gjør i dag?

Statsråd Guro Fjellanger: Som vesteråling er jeg vant til å snakke fort, og jeg skal prøve å få svart på mesteparten av spørsmålene som representanten stilte, på tre minutter. Hvis jeg ikke rekker det, så får jeg komme tilbake til noe litt senere.

Jeg mener at det ikke er noen tvil om at Stortingets intensjon om at oljevernberedskapen på Vestlandet skulle styrkes utover det som er foreslått i meldingen, er fulgt opp. La meg nevne følgende eksempler: Det er laget en samarbeidsavtale mellom SFT og Forsvaret, hvor hensikten med avtalen er å regulere ansvar og oppgaver for henholdsvis Forsvaret og SFT i tilknytning til oljevernaksjoner som ledes av staten ved SFT. Avtalen gjelder bl.a. Forsvarets deltakelse i SFTs aksjonsledelse for å sikre rask aktivisering av ressurser fra Forsvaret. Det er plassert permanent oljevernutstyr på tre av de større kystvaktfartøyene som opererer under Kystvaktskvadron Sør sitt ansvarsområde. Den indre kystvakten er etablert, og to av fartøyene som opererer på vestlandskysten, har fått innredet fartøyene på en slik måte at de kan fungere som skadestedslederfartøy.

Det er utarbeidet og satt i kraft en samordningsplan, en plan for samordning av ressurser ved store oljevernaksjo-

ner, som ledes av staten ved SFT, og omfatter ressursarbeid og skadestedsledelse sammen med Statoil Mongstad og Norsk Hydro Stureterminalen og Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning i Bergens-regionen.

Jeg sa også i mitt innlegg at vi er i gang med en evaluering av det arbeidet som vi har gjort, hvor vi bl.a. ser spesielt på ting som kanskje ikke har fungert godt nok så langt, f.eks. det å ha god nok overvåking og oversikt. Vi ser også på om det er behov for ytterligere samordning og koordinering av den beredskapen vi har, og de ressursene som kan settes inn.

Samtidig er vi opptatt av å holde fast på prinsippet om at det skal være en ansvarsdeling, og at ikke minst også private aktører fremdeles skal ha et ansvar for å kunne ta hånd om sine egne utslipp. Så jeg tror ikke svaret nødvendigvis er en sentralisering, for vi har også behov for å ha beredskapen spredt utover et stort område, men det viktige er selvsagt at koordineringen er god nok.

Når det så gjelder dette med at kommunene mener at dialogen ikke er god nok, så er vel det i veldig stor grad knyttet opp til at de ikke lenger får det øremerkede tilskuddet til kommunale beredskapstiltak mot akutt forurensning. Jeg vil da understreke at dette hele tiden har vært meningen. Kommunene har helt siden denne posten ble opprettet, visst at dette var ment som et oppstarttilskudd og ikke et driftstilskudd, slik at her har det i hvert fall ikke vært mangel på tydelige signaler fra myndighetene – i den grad det har vært en forvirring rundt dette punktet. Men jeg er selvsagt alltid opptatt av å ha en så nær og god dialog med kommunene som overhodet mulig, og vil i oppfølgingen av dette arbeidet sørge for at de som ønsker en nærmere dialog med statsråden og departementet, får det.

Tore Nordtun (A): Jeg må innledningsvis si at jeg synes det er veldig bra at dette nå blir tatt opp, slik Erna Solberg har gjort. Vi på Vestlandet har i aller høyeste grad felles interesse i denne saken. Det er klart at vi følger godt med med hensyn til de vedtakene som ble gjort i juni 1994 om oljevernberedskapen. La meg også si at aktiviteten innenfor utvinnings- og petroleumssektoren generelt heldigvis vil fortsette, også de nærmeste årene, og det er forventet en økt geografisk spredning. Dermed er det også helt klart at denne beredskapen må tilpasses aktiviteten.

Jeg vil også understreke at det ikke bare er oljeaktiviteten som må ses i denne sammenhengen. Vi har også en skipsflåte, og den sterke trafikken utenfor kysten er foruroligende. Det er ikke bare en økende trafikk som bekymrer, men skipene som trafikkerer kysten, er blitt stadig eldre, og standarden er synkende. Dette gjør at vi må se på mange ledd i beredskapen vår og det forebyggende arbeidet. Det gjelder ikke da bare oljelenser, men det gjelder krav til skipsfarten, det gjelder krav til mannskapene som skal betjene utstyret, og det gjelder også i aller høyeste grad krav til trafikkentralene. Det er ikke bare på Fedje vi har fått en trafikkentral, vi har nå heldigvis også fått en god trafikkentral på Kvitsøy. Vi ser at aktiviteten på Kårstø – Kårstø-anleggene, de store raffineriene og mottakene som er der – også medfører en økt trafikk, og dermed også økt kompetanse.

Det som interpellanten også var inne på, og som befolkningen er veldig opptatt av, er hvordan vi skal beskytte den nye næringen, nemlig havbruksnæringen, hvis en ulykke skulle oppstå. Det er her viktig at vi har det klart for oss at vi også må ha en koordinering av beredskapen innenfor dette området. Jeg skal ikke trekke inn den siste store hurtigbåtkatastrofen som var der borte, men det er klart at miljøvernministeren også må skjele til andre statsråder her, og se hvordan de prioriterer sine oppgaver og sin tilrettelegging av sikkerheten i disse områdene. Det er altså ikke bare én statsråd dette henger på, men det er et totalt ansvar for Regjeringen når det gjelder de ulike koordineringer som må skje her.

La meg helt til slutt si at det ikke må herske tvil om at det er staten som har det overordnede ansvaret for koordineringen, og da viser jeg til det som interpellanten sa, og det som også står i innstillingen fra mai 1994.

Torill Haaland Horpestad (Frp): Behovet for en god og fungerende oljeberedskap er svært viktig for et land med stor oljetransport og lang kystlinje. Vår kystlinje med stedvis meget kompliserte navigasjonsforhold sammen med vårt klima og våre værforhold gir en betydelig økning av faren for uhell sammenliknet med andre kystnasjoner. Det er viktig å være seg bevisst at dette er et problem som også omfatter annen skipsfart, ikke minst flytting av russiske rustholker, med eller uten atomreaktorer om bord.

Ut fra en samlet vurdering må en spesielt vektlegge en god og effektiv flyovervåking av kysten med tanke på varsling av uhell og forurensning. Det er også bekymringsfullt at oljeverndepotene har utilstrekkelig med lenser og annet materiell for en situasjon der større uhell rammer. Spesielt kan en spørre seg om kapasiteten og sikkerheten ved utlegging av nødvendige lenser er tilstrekkelig. En kan ikke forutsette at alle større ulykker skjer i godt vær. Spesielt er bølger over fem meter problematiske. Det er ikke en uvanlig bølgehøyde i våre farvann. Jeg vil henvise til miljøvernministerens svar til representanten Bastesen i onsdagens spørretime.

Når en ser andre lands beredskap og regelverk, vil jeg bl.a. henvise til USA og Oil Pollution Act, som ble utformet etter de store skipshavariene, med store oljeutslipp og forurensning som resultat. Denne tar spesielt opp befrakters og eiers ubegrensede objektive ansvar for trygg befraktning av varer. Her er også ansvaret for langtidsvirkninger uten tidsavgrensninger tatt med.

Et slikt regelverk som klart viser til hvem som har ansvaret, og som legger ansvaret på forurenseren, har også preventive effekter. Dette ses spesielt på den økte fokusering befrakterne nå har på det miljømessige aspektet ved frakt der dette regelverket gjelder.

En kan derfor konkludere med at en må se regelverk og beredskap i sammenheng. Det er viktig med god beredskap når uhellene er ute, men en må også ha et klart regelverk som kan forebygge uheldige uhell.

Hallgeir H. Langeland (SV): SV har vore opptatt av denne problematikken i samband med budsjettbehandlinga, bl.a. ved å gå inn for ei styrking av SFT reint økono-

misk, slik at ein har midlar til styrkt beredskap også på dette området. Det trur eg det er viktig at me alle her på Stortinget grip fatt i framover. Me har første sjanse alt ved revidert.

Det er eit paradoks at me her på Stortinget snakkar om at Nordsjøen er mogen, altså me er på hell, samtidig som me framleis driv og diskuterer om me har ein skikkeleg beredskap. Det er eit skikkeleg paradoks. Då kan ein seia at hellet har vore betre enn forstanden så langt. La oss sjå på kva som skjedde med f.eks. «Exxon Valdez», og nå seinast i Biscayabukta. Dersom me hadde fått noko slikt i Noreg, ville konsekvensane vore enorme ut frå bl.a. klimatiske forhold, som fleire her har peikt på, for bl.a. oppdrettsanlegg og forhold generelt sett.

Det som eg trur er viktig å koma fram til, er nettopp å ta den bekymringa som interpellanten har når det gjeld ansvarsforhold og for så vidt òg økonomi. Det må bli det statsråden konkluderer med, nemleg at staten her har eit overordna ansvar, og at det er viktig for Stortinget å syta for at SFT, som den som utfører dette, blir styrkt gjennom budsjettbehandlingane, slik at ein får råd til å justera opp beredskapen. Samtidig må ein òg syta for at det blir strengare krav til oppfølging frå selskapa si side. Dei slepp alltid for billig. Det er hovudutfordringa til denne interpellasjonen.

La meg seia meg einig i det som representanten Nordtun her var inne på. Me har ein bråte med skip som går langs norskekysten, utflagga skip, som er reine rustholkar, og som stadig vekk skaper problem for oss. Her òg er det eit ansvar internasjonalt for å gripa fatt i den skurkebransjen det ser ut til å vera, nemleg reiarbransjen.

Harald Hove (V): Da blir det ytterligere en vestlending som går opp her for å uttrykke glede over at interpellanten reiser denne interpellasjonen, for dette er et sentralt og viktig spørsmål for hele den norske kysten, fra Svinesund til Grense-Jakobselv. Men det er vel ikke tvil om at bekymringen for en katastrofe vil være aller størst nettopp på Vestlandet og kanskje akkurat i området fra Rogaland til og med Sogn og Fjordane.

Mongstad og Sture er store oljeanlegg som ligger i værharde områder og med til dels vanskelige navigasjonsforhold. Kort sagt: Stor trafikk, værforhold, viktigheten av kystområdet, bl.a. med hensyn til havbruk, men også fiske, bosetting og rekreasjon, gjør at det å hindre skader og eventuelt å reparere i tilknytning til at en ulykke måtte ha skjedd, er uhyre viktig.

I den sammenheng må det også vises til at forebygging er helt sentralt og på mange måter det aller viktigste. Da er det grunn til bekymring når man ser på både størrelsene på de skipene som trafikkerer opp mot Mongstad, for å ta det konkret, og også kvaliteten på de båtene som går. Da er det viktig både å stille krav til skipene og å sikre best mulige navigasjonsforhold. I tillegg er det også viktig å sikre overvåking og skadeforebygging dersom uhell først inntreffer.

Nå er det heldigvis skjedd en god del, og jeg tror nok at situasjonen i dag på grunn av bl.a. trafikksentralen på Fedje og andre trafikksentraler er bedre enn det den har

vært tidligere. Her er det også absolutt grunn til å understreke det forhold at man også nyttiggjør seg Forsvaret som en viktig del av oljevernberedskapen.

Det er viktig at staten tar det overordnede ansvaret. Det er også viktig å understreke det ansvaret den enkelte aktør har i dette bildet. I den sammenheng tror jeg det er grunn til å fremheve betydningen av å ha erstatningsregler og sikkerhet for at erstatningsansvar vil bli fulgt opp, bl.a. fordi det vil skjerpe forsikringsselskapenes krav til de skipene som får lov å være aktører.

Vidar Kleppe (Frp): Det er hyggelig at det er tverrpolitisk glede, og at alle uttrykker vilje til å gjøre noe når det gjelder oljevernberedskapen langs den langstrakte kysten vi har. Men vi i Fremskrittspartiet – som er veldig opptatt av sikkerheten og at vi skal ha et system som er «up to date» og som kan ta seg av dette hvis ulykken skulle være ute – er ikke fornøyd med at dette arbeidet, etter vår mening, er blitt prioritert ned. Vi er ikke fornøyd med at vi har en miljøvernminister som er mer opptatt av andre ting og holdningsskapende arbeid på mange andre områder, men når det gjelder den langstrakte kysten vi har, ser vi at Regjeringen, selv om de har sagt at en av de viktigste kampene deres er å få gjort noe på miljø-siden, ikke følger opp i tilstrekkelig grad.

Interpellasjonen og initiativet fra Høyre gleder også oss i Fremskrittspartiet. Vi synes at det nå er på tide at vi setter oss ned og at Stortinget kommer med pålegg overfor miljøvernministeren og koordinerer arbeidet på dette området på en langt bedre måte enn det vi ser i dag. Vi vet at det er forskjellige etater som er med i bildet når det gjelder beredskapen. Vi vet at det offentlige og de private har et ansvar. På samme måten som en ser det i den offentlige forvaltningen, enten det gjelder pasienter eller andre som skal ha tjenester fra det offentlige, ser vi at de enkelte etatene skylder på hverandre, og at ikke noen går tindrende klart inn og tar et ansvar her. Derfor synes vi i Fremskrittspartiet at det er viktig at en også i praktisk politikk lytter til, og hører på, de lokale aktørene.

Vi synes det er bra at vi har Kvitsøy. Vi synes det er bra at vi har trafikksentral på Fedje, som har vist seg å være veldig bra ut fra det antallet seilinger som går både til Mongstad og Sture. Dette må videreutvikles, for vi er avhengig av kysten. Vi er avhengig av at vi har en regjering som har troverdighet og i tillit kan utføre dette arbeidet i praksis. Det er faktisk for sent å gjøre noe når katastrofen er ute. Derfor synes vi i Fremskrittspartiet at denne regjeringen som nå sitter, må ta lærdom av det beste som en har gjort internasjonalt – US Coastguard er blitt nevnt her, Forsvaret er også nevnt som viktig aktør – for å følge opp og koordinere dette arbeidet. Men først og fremst: Hvis Regjeringen ikke har råd til å bruke penger på dette i en slik grad som er nødvendig for å få dette «up to date», bør en iallfall sette alt inn på å få en bedre koordinering av arbeidet mellom de ulike etatene. Her er det viktig at miljøvernministeren holder presset oppe, slik at vi får gjort noe på dette området.

Vi i Fremskrittspartiet skal selvsagt følge dette arbeidet videre, og det skal ikke stå på oss når det gjelder sik-

kerhet. Jeg håper også at vi tverrpolitisk kan enes om at det tross alt er viktig for oljenasjonen Norge å ha en miljøvernberedskap som er oss verdig.

Erna Solberg (H): Jeg er enig i at erstatningsregler og klare regler for det har en preventiv virkning, men når uhellet først er ute, er det liksom ikke så stor glede i det å kunne sende regningene et eller annet sted. Det viktigste er det andre vi også gjør for å sikre at ulykken ikke har så stort omfang hvis den først skjer, og at vi organiserer arbeidet bra i det øyeblikket vi vet om en ulykke.

Jeg tror heller ikke det kommer til å bli noen slager i våre eksportmarkeder å begynne å selge laks i råolje. Det er et eller annet som sier meg at det ikke kommer til å bli oppfattet som ren mat eller andre ting i andre land.

Jeg konstaterer at statsråden på en måte har unngått å kommentere mine opplysninger om hva Stortinget faktisk sa i 1994 når det gjaldt basefunksjonen bl.a., nemlig døgnberedskap, økt bemanning, nødvendig kompetanse. Jeg oppfatter det som en indirekte innrømmelse av at på det området iallfall har ikke Stortingets ønsker blitt oppfylt. Det tror jeg vi også ganske klart kan se når vi ser hvordan den faktiske utviklingen har vært.

Så registrerer jeg også at miljøvernministeren sier at det pågår en evaluering og en gjennomgang av beredskapen for å se også på koordineringsfunksjonene. Ved å se på den debatten vi har hatt her, forutsetter jeg nesten at det rapporteres tilbake til Stortinget om resultatet av den evalueringen, slik at det blir mulighet for en bred debatt om organiseringen av beredskapen også i årene fremover og hvilke områder en må fokusere mer på.

Så tror jeg at jeg vil gi et råd til miljøvernministeren, i perspektiv av at dette sannsynligvis kunne blitt den største katastrofen vi vil kunne oppleve i Norge – det er høyst sannsynlig at den kan skje på grunn av den høye aktiviteten vi har – nemlig et større f.eks. tankbåtforlis langs vestlandskysten. Da kan nesten ikke en statsråd leve med at de viktige aktørene i kommunene opplever henne som arrogant, ikke til å kommunisere med. Jeg vil derfor få lov til å gi det rådet at statsråden kanskje ganske raskt bør komme i dialog med de 22 kommunene som utgjør hovedgruppen i den grunnleggende beredskapen på kysten på Vestlandet. Jeg tror ikke vi kan ha kommunikasjonsforhold hvor man opplever det at man ikke kommer i dialog om hvordan det faktisk fungerer.

Jeg håper som sagt at statsråden har lagt seg på hjertet at det her er bred politisk tilslutning til at det man mente i 1994, faktisk står ved lag. Man ønsker en styrking av beredskapen, og man er kanskje også villig til å se på eventuelle andre måter å organisere dette på for å få det bedre. Overvåking og mer effektiv koordinering – og det påpeker jeg spesielt – er viktig, og at man kommer tilbake til Stortinget med den gjennomgangen man har gjort, slik at man får en bred debatt om hva som skal til for å styrke beredskapen.

Statsråd Guro Fjellanger: La meg starte med å understreke at jeg mener at jeg både i mitt første svar til interpellanten og i oppfølgingssvaret har redegjort for at man

i oppfølgingen av stortingsmeldingen har gjort mer når det gjelder oljevernberedskap på Vestlandet, enn det stortingsmeldingen la opp til og slik som Stortinget har bedt om – bare så det er sagt klart ifra.

Jeg er helt enig i at det er viktig ikke å bli oppfattet som arrogant og å ha en god dialog med kommunene, men jeg har lyst til å understreke at det fra min side aldri har vært uttrykt at jeg ikke er villig til å komme i dialog, at det aldri har vært unnlatt å svare på direkte henvendelser. Jeg er litt redd for at noe av dette – oppfattelsen av arroganse – skyldes at man ikke uten videre har vært villig til å gå tilbake på å posten på statsbudsjettet er kuttet ut, og det blir for meg litt for enkelt i forhold til mangel på dialog. Men jeg er opptatt av god dialog med kommunene og vil selvsagt også i framtida legge vekt på det.

Så sier interpellanten at når uhellet først er ute, er det utrolig viktig å minske omfanget av ulykken. Det er jeg helt enig i. Jeg tror at jeg – med all respekt, jeg er født i Bergen og vokst opp i Vesterålen – har en viss forståelse for kystens både utfordringer og problemer. Det er ikke noen tvil om at en av våre største utfordringer i dette spørsmålet er at vi har en lang og vanskelig kyst, og det er værhardt. Det betyr at vi alltid, når vi legger til rette for ulike typer næringsvirksomhet, må veie ulike hensyn opp mot hverandre. Og det betyr selvsagt, som det har vært sagt her, at vi må legge stor vekt på det forebyggende arbeidet. Vi er dessverre i den situasjon, selv om vi har det beste tilgjengelige utstyret som fins, at med bølgehøyder over et visst antall meter og med vindhastighet over et visst antall meter pr. sekund, er det begrenset hva vi kan gjøre for å samle opp søl og utslipp når ulykken først har skjedd. Det betyr at både statsråden og Stortinget må ta innover seg at når man åpner for ulike typer virksomhet langs kysten, er det også forbundet med en viss risiko. Det gjelder skipsfarten, men ikke minst oljevirksomheten.

Jeg tror også at vi i den evalueringen vi nå foretar, må legge spesielt vekt på spørsmål som overvåking og koordinering, som interpellanten har vært inne på. Det er vi også i ferd med. Jeg sa at dette arbeidet nå er i gang, og at resultatet vil foreligge høsten 2000. Denne rapporten vil selvsagt være offentlig, og jeg er også innstilt på å ta dette opp i en runde i Stortinget hvis det er et ønske fra Stortingets side om det.

Så ble det sagt her at det var viktig å lære av andre land når det f.eks. gjaldt samarbeid med Forsvaret. Og da vil jeg få lov å si, som jeg sa i mitt første svar, at dette nettopp er et av de områdene hvor vi har godt og nært samarbeid, og hvor vi antakeligvis ligger i første rekke også internasjonalt.

Presidenten: Vi går da til sak nr. 2, og presidenten vender seg fra salens kystside til salens innlandsside. (Munterhet i salen)

S a k n r . 2

Interpellasjon fra representanten Kjellaug Nakkim til miljøvernministeren:

«Det er i den senere tid fremkommet mange krav om at rovdyrpolitikken må revideres. Det er skjedd store endringer siden rovviltmeldingen ble drøftet i Stortinget i juni 1997, med etablering av flere nye ulvefamilier også i tett befolkede områder. Konfliktene har vokst raskt, og konsekvensene er blitt mer dramatiske enn hva noen forutså i 1997. Ulvebestanden er raskt voksende. Folk som bor i områdene der ulv finnes, opplever ulven som en trussel mot barn og eget liv. Atskilt av behandlingen av forvaltningsplanen vil Regjeringen fastsette soneområder for ulv, også i områder som er svært tett befolket.

Mener statsråden at de forebyggende tiltak det legges vekt på i St.meld. nr. 35 (1996-97), er fulgt opp, og vil statsråden nå konkretisere nærmere bestandsmålet for ulv?»

Kjellaug Nakkim (H): Først vil jeg få opplyse presidenten om at det også er kyststripe i Østfold.

Så til interpellasjonen. Bakgrunnen for at jeg reiste interpellasjonen, er den sterke turbulens det har vært rundt dette spørsmålet i hele det siste året. Siden Stortinget drøftet rovviltmeldingen i 1997, har problemene endret karakter. Den gang dreide debatten seg kun om forholdet mellom ulv og sau og tamrein på utmarksbeite. Nå har ulven etablert seg i tett befolkede strøk, og hele ulvefamilier opptre tett innpå husene til folk. Ulv i tett befolkede områder er ikke drøftet i innstillingen overhodet. Vi trenger en ny gjennomgang av rovviltforvaltningen hvor det blir sterkere fokusert på forholdet ulv–menneske.

Jeg tror det er vanskelig å finne noen sak som har splittet og som splitter folk mer enn denne saken gjør. Det er nok å lese avisinnlegg for og imot ulv. Det hersker tilsynelatende en bred enighet om hovedlinjene her i Stortinget og i Regjeringen om forvaltningsplanene for de store rovdirene. Men debatten i media rundt årsskiftet mellom regjeringsmedlemmene, og også utsagn fra enkelte stortingsrepresentanter, viser at samstemmigheten er langt på vei til å slå fulle sprekker.

Hadde ulven vært klar over all oppmerksomheten den får i media, fra alle de illsinte deltakerne på folkemøtene og fra de mange oppropplister og skyt ulven-grupper, hadde den takket for seg, for god mat – og tatt beina fatt.

Stadig flere ruster seg til kamp mot dagens rovdyrforvaltning, enten de nå bor i Namdalen, Østerdalen eller i Østfold. Det det oftest fokuseres på, er folk som er husdyreiere, og sjelden på konsekvensene av den store ulvefrykten i et lokalsamfunn. Det hevdes f.eks. i Skiptvet at mange innbyggere har endret livsmønster etter ulvens ankomst til bygda. Barnefamilier føler utrygghet, foreldre tar fri fra jobben for å kunne kjøre barn til barnehage, skole og fritidsaktiviteter, mange føler at de ikke lenger kan ferdes trygt i skog og mark, hundeeiere har sluttet å ha hunden utendørs – livskvaliteten er sterkt redusert for mange. Dessuten har ulvens jaktinstinkt vist at den dreper langt flere dyr enn det som er nødvendig for å dekke sitt næringsbehov. Mange husdyr har gjennomgått sterke lidelser. Det er sterkt å oppleve at tre-fire ulver står og river og sliter i en levende kvige like i nærheten av bolighuset.

Miljøvernministeren hevdet i Stortinget på onsdag at faren for å bli påkjørt på skoleveien, er langt større enn at barna kan bli angrepet av ulv, men åpnet døren på gløtt for at staten kunne bidra til skoleskyss, og avviste derved ikke at ulv kan være farlig.

For folk som bor trygt og godt i blokk og i et rent asfalmiljø, kan det nok synes at folks angst er ubegrunnet, og at de krisemaksimerer. Det er fortsatt slik at ulven ikke har satt tennene i noen, allikevel er folk på bygdene redd ulven – og det blir stadig flere av dem. Verken Direktoratet for naturforvaltning, Miljøverndepartementet, Regjeringen eller vi i Stortinget kan lenger overse disse kravene eller meningene. Folk har krav på å bli tatt på alvor, de har krav på å bli hørt, de har krav på å føle seg trygge, og de har krav på at næringsgrunnlaget blir ivaretatt. Informasjonen har ikke kommet fram. Jeg er heller ikke så sikker på at folk vil feste lit til den heller, for mange såkalte eksperter har sagt at ulven tar ikke kviger eller store husdyr, de hopper ikke over gjerder, og de er helt ufarlige. Alt dette har ulven gjort, den har både tatt kviger og den har hoppet over gjerder, og den har sågar krøpet under gjerder. Ulven har dessuten blitt en tidkrevende oppgave for den lokale forvaltningen, uten at midler av noen betydning er blitt stilt til disposisjon.

I Hedmark, hvor ulven etablerte seg først, er husdyrtapene det store problemet/diskusjonstemaet, i Østfold fokuseres det langt mer på frykten, på hvor nærgående ulvene er og hvor lite redde de er. Dette er en situasjon som verken direktoratet eller Miljøverndepartementet har taklet. De har simpelthen ikke vært gode nok med informasjonen.

I rovviltmeldingen legges det stor vekt på at alle ledd i forvaltningen skal ha en åpen kommunikasjon og dialog med de som bor i, og har næringsinteresser i, rovviltområdene. Den åpne kommunikasjonen føler befolkningen at de ikke har. Det skal nå satses nesten 2 mill. kr på ulveinformasjon. Denne informasjonen skal rette seg mot hele landet, og spesielt mot de områdene der ulven har slått seg til. Hvorfor i all verden har den ikke kommet før?

Ting tar tid, sier mediekoordinator Svein Nic. Norberg i direktoratet til media, og viser til at arbeidet med denne informasjonspakken var blitt påbegynt i høst. Det er ifølge innstillingen til rovviltmeldingen noe sent, for der er det lagt vekt på at informasjon skal komme tidlig ut.

I Østfold forlanger befolkningen å få vite hva slags ulv det er i distriktet. Det er det som har opptatt dem mest i det siste, og etter det jeg ser i avisene, skal det offentliggjøres i dag. Jeg må si det har tatt ganske lang tid å få stadfestet hva slags ulv som har blitt påkjørt og drept i Svinndal.

Og så kan man spørre hva som er så feil med dagens rovdyrforvaltning. Det største anklagepunktet er at man ikke har klart å fremme en forvaltningsplan. Hovedlinjene i rovviltmeldingen slår fast at landet skal ha en livskraftig ulvestamme. Men retningslinjene for hvordan vi skal kunne bevare ulven i norsk natur og samtidig verne om menneskers rett til trygghet og næringsgrunnlag,

mangler. Det er mangel på kreativitet og satsing på forskjellige vernetiltak. Det er det som må til hvis vi skal kunne ha både jordbruk og ulv i samme distrikt. Så lenge vi i Norge driver med bufe, som også er ulvematt, må vi derfor også kunne regulere rovdyrbestanden. Ulv og sau kan ikke beite side om side – selv i Bibelen fant man ut det.

Fylkesmennene i Østfold, Hedmark, Oslo og Akershus har utarbeidet et forslag til soneringsplan for ulv, som strekker seg i en lang tarm fra Halden i sør til Rena i Nord. Ulven skal altså få bevege seg i hele Østfold, men ikke i Nordmarka. Trysil ønskes også unntatt. I Rendalen, Stor-Elvdal og Engerdal er det store områder hvor det ikke er sau, områder omtrent like store som hele Østfold – ja, der skal det ikke være ulv, det har ordførerne fått løfte om. Men da vil presset til gjengjeld bli desto større på Østfold. Og når man sammenligner befolkningstettheten, må man si at Østfold med sine 250 000 innbyggere da vil få et utrolig stort trykk.

Vi vet jo også nå at ulvene formerer seg som bikkjer. Samtidig vegrer miljøvernministeren seg for å si hvor mange ulver vi skal ha i Norge. Det er slått fast at vi skal ha fra åtte til ti familiegupper sammen med Sverige, men det er ikke sagt hvor mange det skal være. Det påstås at målet ikke er nådd. Et sterkt vern vil bli opprettholdt til målet blir nådd. Forvaltningsplanen det nå arbeides med, vil ikke gi konkrete tall for bestandsmål verken for Norge eller for regionen Hedmark, Akershus og Østfold, uttalte direktør Lier Hansen i oktober.

Nå har det nettopp blitt fremlagt en rovdryrmelding i Sverige der det foreslås at stammen skal økes med 200 ulver. Det er også blitt gitt inntrykk av fra sentralt hold at Norge er klar til å ta ansvar for alle reviområder fordi svensk forvaltning er ute av styring og heller ikke vil samarbeide. Til tross for at det er et utkast til regional forvaltningsplan med de arealer det dreier seg om i hvert land, vil man ikke gå inn på en fordeling av bestandstall i hvert land. Miljøvernministeren må avklare disse spørsmålene gjennom behandlingen av forvaltningsplanen. Dessuten har jeg også fått beskjed om at soneringsplanen vil bli vedtatt i statsråd i nær fremtid, og skal tydeligvis da ikke være en del av forvaltningsplanen, som skal ut på høring. Har ikke miljøvernministeren tenkt å orientere Stortinget om soneringsplanen i det hele tatt før den skal vedtas? Jeg undrer meg også over: Har Stortinget gitt en slik hjemmel at Regjeringen kan vedta en soneringsplan uten at den er forelagt Stortinget? Jeg må si at både soneringsplanen og forvaltningsplanen må ut på høring. De lokale instansene må kunne få gitt sitt besyv med og gitt sitt syn til kjenne. Det kan ikke være mulig at Regjeringen skal kunne vedta en så viktig del av forvaltningsplanen som soneringsplanen er, uten at lokale instanser blir hørt. Det kan ikke aksepteres. Og når jeg leser innstillingen til rovviltmeldingen, kan jeg ikke se ut fra den at man har hjemmel til å kunne gjøre dette uten at Stortinget er blitt orientert.

Statsråd Guro Fjellanger: Forvaltningen av de store rovdirene har vært behandlet av Stortinget ved flere an-

ledninger de siste årene. Ved behandlingen av rovviltmeldingen i 1997 la Stortinget til grunn at det skal sikres levedyktige bestander av alle de fire store rovviltartene i Norge, samtidig som vi skal ha et aktivt jordbruk, med mulighet til å utnytte beiteressursene i utmarka både til sau og til rein.

I rovviltmeldingen fra 1997 ble den sørskanadinaviske ulvebestanden anslått til tre-fire familiegrupper. Det ble pekt på at bestanden er så liten at tilfeldige hendelser, som f.eks. ulykker, fort kan føre til at hele bestanden forsvinner. Stortingsflertallet la til grunn at inntil videre må hvert individ av ulv ha et strengt vern. Det ble vist til at norske og svenske myndigheter har et felles mål om å få etablert minst åtte-ti familiegrupper i Sør-Skandinavia. Dette følges nå opp.

I 1997 ble det for første gang på lenge påvist at ulv har ynglet i Norge. Vinteren 1998-99 ble det påvist seks familiegrupper av ulv i Skandinavia, derav tre i Sverige, en i Norge og to med revir på tvers av riksgrensen. Foreløpige registreringer av ulvebestanden i november og desember 1999 viser like mange familiegrupper i Sør-Skandinavia som forrige vinter, men antallet familiegrupper på norsk side har økt fra en til tre. Endelige konklusjoner om bestandsutviklingen det siste året kan vi først trekke etter at vinterens sporinger er avsluttet. Ulven er klassifisert som «direkte truet» i en nasjonal oversikt over truede arter i Norge som Direktoratet for naturforvaltning gav ut i august 1999.

Jeg ser det som viktig at den skandinaviske ulvebestanden nærmer seg et levedyktig nivå.

Ved behandlingen av rovviltmeldingen la stortingsflertallet vekt på at arbeidet med å prøve ut og ta i bruk forebyggende tiltak må styrkes. Det ble nevnt tiltak som tilsynsordninger, flytting av sau til alternative beiteområder, tidligere sanking og tilrettelegging for alternativ produksjon.

Jeg går ut fra at representanten Nakkim i sitt spørsmål om forebyggende tiltak særlig sikter til tiltak som tar sikte på å forebygge at *ulv* gjør skade på bufe.

Jeg legger stor vekt på skadeforebyggende tiltak i bufenæringen i de områdene hvor det finnes par eller familiegrupper av ulv. I beitesesongen 1999 ble det gjort en betydelig innsats for å forebygge skader på sau i et område nord i Hedmark, der en familiegruppe og et ulvepar med valper hadde tilhold. Tiltakene omfattet bl.a. flytting av sau til et annet beiteområde, omfattende tilsyn, innmarksbeiting og tidligere sanking. Dette viste seg å ha en positiv virkning når det gjelder å unngå tap av sau. Vi har god erfaring med samarbeid med berørte kommuner og er i gang med å planlegge forebyggende tiltak for kommende beitesesong. Arbeidet bygger på opplegget fra i fjor og skal skje i nært samarbeid med kommunene.

Dette viser at de forebyggende tiltak som Stortinget la vekt på ved behandlingen av rovviltmeldingen, er under oppfølging. Dette arbeidet er ikke ferdig, og det er behov for fortsatt stor innsats for å prøve ut – og ta i bruk – ulike forebyggende tiltak i tiden framover.

Siden behandlingen av rovviltmeldingen i 1997 har antall ulv i Norge økt. Utfordringen i forvaltningen er

dermed annerledes i dag enn for to-tre år siden. Dette gir likevel ikke grunn til å endre prinsippene for forvaltningen. Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2000 uttalte flertallet i energi- og miljøkomiteen at hovedlinjene i rovviltpolitikken skal ligge fast, og at myndighetene fortsatt må bidra aktivt til å dempe konfliktnivået. Komiteens flertall pekte videre på behov for mer kunnskap og bedre informasjon om de store rovdyrene. Flertallet så det også som nødvendig at Direktoratet for naturforvaltning etablerer en liten gruppe jegere som kan bidra til effektiv felling. I tillegg er Miljøverndepartementet bedt om å vurdere alternative organisasjonsmodeller for arbeidet med skadedokumentasjon. Jeg er nå i ferd med å følge opp disse flertallsmerknadene.

En del av dem som bor der ulvegruppene har tilhold, føler frykt ved tanken på å møte ulv på nært hold. Dette er et område der det er særlig viktig med åpenhet og nøktern informasjon, det er et område vi har jobbet med i lengre tid, og det er et arbeid som vi nå har trappet opp. Fra miljøvernmyndighetenes side vil vi gjøre vårt for å bidra til at vi kan få en god dialog og god informasjon ut.

Vi har i dag fått opplysninger fra Sverige vedrørende gentesting av de såkalte ulvehybridene. De tyder på at det med stor sikkerhet kan fastslås at disse valpene er en blanding av ulv og hund. Vi har også gjennom bedøving av hannulven som nå har slått seg sammen med ulvetispa, fått fastslått at dette er en av valpene fra det såkalte Hagforskullet, som ble født i 1998. Denne hannulven vandret inn i området og slo seg sammen med ulvetispa først i mars 1999, før blandingsvalpene ble født. Den videre prosessen er nå at Direktoratet for naturforvaltning så snart som mulig vil fatte vedtak om felling av hybridene.

Jeg vil konkludere med at det for tiden pågår et omfattende oppfølgingsarbeid i rovviltforvaltningen, i samsvar med Stortingets mål og retningslinjer. Forvaltningen av ulv har høy prioritet. Vi tar sikte på å sende forslag til både forvaltningsplan og soneringspolitikk for ulv på høring i løpet av våren. Det er også lagt opp til en tett dialog med Stortinget om den videre utviklingen på dette forvaltningsområdet. Jeg tar sikte på å foreslå endringer av viltloven i løpet av våren. I forbindelse med lovendringen vil det bli gitt en nærmere orientering om både tapssituasjonen for beitesesongen 1999, forebyggende tiltak og forvaltningen av ulv.

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Kjellaug Nakkim (H): Jeg må si meg glad for at man nå endelig har fått resultatet av testing av ulveflokkene som har vært i Skiptvet, at mistanken man har hatt om at dette har vært en hybridfamilie, nå blir bekrefte, og at det blir fattet vedtak i samsvar med det som har vært sagt tidligere, at man da vil avlive denne gruppen. Det setter vi pris på, men jeg må si at det har tatt utrolig lang tid før vi har fått det.

Det at man også nå endelig har bestemt seg for at både soneringsplanen og forvaltningsplanen skal ut på høring slik at man får en grundig gjennomgang av dette, vil bli

viktig. Men jeg må også påpeke at det er forunderlig at man legger ut deler av landet og gir oppdrag kun til fylkesmennene i Hedmark, Oslo og Akershus og Østfold, at det er kun der man skal legge ut områder for ulv, at man ikke ser videre til andre steder i landet hvor det også ville være mulig.

Jeg vil også be statsråden om å si noe om den rovviltmeldingen som er lagt fram i Sverige nå, hvor man ønsker å øke ulvestammen med 200. Det vil ha stor betydning for hvordan vi skal forholde oss her i Norge. Dessuten er det også sagt at hvis ikke Sverige vil ta ansvar, skal Norge ta det ansvaret. Jeg mener at man må kunne ha en viss fordeling, og derfor vil jeg spørre statsråden på nytt: Hvordan er samarbeidet med Sverige på dette området? Etter de tellinger som har kommet fram, og de resultater vi har fått beskjed om, har ikke Sverige vært interessert i at man skulle ha en fordeling, og man har der hatt mye mer ulovlig skyting av ulv – derfor er også ulvestammen der blitt redusert. Hvis det er slik at Norge skal måtte ta hele belastningen, er jeg redd for at man vil gjøre det samme i Norge som man gjør i Sverige, ta saken i egne hender og skyte ulven.

Jeg er enig med ministeren i at hovedlinjene ligger fast. Vi har sagt at vi skal ha en levedyktig ulvestamme i Norge. Men det det er stor dissens om, er hvor mange ulv vi må ha for å kunne ha en levedyktig stamme i Norge. Det er blitt antydnet at en sammen med Sverige skal ha åtte-ti familiegrupper, men man sier ingenting om hvor store disse familiegruppene skal være, og hvordan man vil hankses med dette i framtiden.

Statsråd Guro Fjellanger: I den grad interpellanten er glad for at testresultatet fra gentesting av hybridene i Østfold nå foreligger, kan jeg i hvert fall fortelle interpellanten at jeg tror at statsråden er minst like glad for det. Jeg kan forsikre om at dette har vært gjort så fort som overhodet mulig. Det har aldri vært noen som har vært interessert i at det skulle herske usikkerhet om dette. Men samtidig er det slik at uten å kunne ta annet enn genprøver av den påkjørte valpen, uten å kunne ta prøver av en mistenkt far, tar det dessverre tid å få fram resultatene. Jeg er imidlertid like glad som interpellanten for at de nå foreligger.

Så sa interpellanten i sitt første innlegg at det gikk rykter om hva Regjeringen har tenkt og ikke tenkt når det gjelder soneringspolitikk. Jeg har også registrert at det innenfor rovviltpolitikken og spesielt ulveforvaltningen går veldig mange rykter til enhver tid. Men det kan jeg ikke forholde meg til. Det jeg må forholde meg til, er den politikken og den diskusjonen som føres internt i Regjeringen, og vi har altså funnet det riktig å sende soneringspolitikk og forvaltningsplan på parallell høring slik at de kan ses i sammenheng, samtidig som vi legger vekt på at dette skal kunne skje såpass fort at vi før beitesesongen vil kunne ha retningslinjer å forholde oss til. Det vet jeg at ikke minst folk ute i berørte kommuner og folk i næringen er opptatt av og interessert i.

Så var interpellanten også inne på at det i Sverige nå er lagt fram et forslag om å ha 200 ulver. Det er riktig,

men jeg har lyst til å understreke at dette er et forslag som foreløpig er fremmet rent administrativt, og som ikke i Sverige er behandlet politisk, slik at jeg vil advare mot å fremstille dette som offisiell svensk politikk. Vi legger til grunn det som står i rovviltmeldingen om at det skal være åtte-ti familiegrupper i Sør-Skandinavia, og vi legger også til grunn at det skal være en fordeling mellom Norge og Sverige. Jeg har ikke mottatt noen offisielle signaler fra ansvarlig hold i Sverige om at de nå har endret syn på dette og ikke lenger vil ha et samarbeid.

Så var jeg inne på i mitt første svar til interpellanten at før vi har fått oppsummert sporingen på snø og den tellingen som nå pågår for fullt, er det veldig vanskelig å ha absolutt og sikker kunnskap om hvor mange ulv vi har i Norge. Det er grunnen til at Regjeringen har lagt så stor vekt på å få dette gjennomført. Vi er helt overbevist om at det er bare ved sikker kunnskap vi både kan få en god forvaltning og ta stilling til hvor mange ulv vi må ha, når målsettingen er åtte-ti familiegrupper fordelt på Norge og Sverige.

Gunn Karin Gjul (A): Flertallet i Stortinget fastsatte i 1997 et mål om å ha levedyktige bestander av de fire store rovdryartene i Norge.

På det tidspunktet rovdrymeldinga ble behandlet, var situasjonen for den sørskandinaviske ulvebestanden alvorlig. Bestanden ble klassifisert som direkte truet, dvs. en ikke levedyktig bestand.

Jeg vil gi interpellanten rett i at vesentlige ting har skjedd på disse tre årene, bestanden av ulv har tatt seg opp betydelig. Det kan nå synes som den sørskandinaviske ulvestammen har eksplodert de siste årene. Det er nok ikke tilfellet. Fremdeles er ulven et sjeldent individ i de skandinaviske skogene, og fremdeles har vi litt igjen for de målene som Stortinget satte for bestandene, om å få etablert åtte-ti familiegrupper, er oppfylt.

Hvor sårbar ulven som art er, har vi fått demonstrert ved den utviklinga som har skjedd i Sverige det siste året. For et år sia var over 70 pst. av bestanden på svensk side. I dag er det motsatt. To av de svenske ulvefamiliene har gått i oppløsning, og er forsvunnet.

Ulven har fått stor oppmerksomhet i media det siste året. Jeg tror at vi etter fjorårets beitesesong for sau må innrømme at jervens herjinger i Dovrefjell-området har hatt et mange ganger større skadeomfang enn ulvens, og at skader gjort av ulv, til sammenligning er beskjedne. Det skyldes i hovedsak to forhold: Gjennom omfattende forebyggende tiltak i Stor-Elvdal har Direktoratet for naturforvaltning og miljøvernministeren lyktes i å hindre den store ulvemassakren. Arbeiderpartiet er veldig fornøyd med den innsatsen som har vært gjort for å beskytte de store mengder med sau som går på beite i dette området. Samtidig vil vi understreke at før neste års beitesesong må vi ha på plass en forvaltningsplan for ulv. Og jeg er glad for at statsråden nå signaliserer dette.

Vi er avhengig av å få på plass en soneringsplan og en forvaltningsplan, sånn at vi har virkemidler til å styre ulven vekk fra de mest sauetette områdene i Hedmark. Vi erkjenner at vi ikke er i stand til å håndtere ulv overalt, og med en soneringsplan og en forvaltningsplan kan mil-

jøvernmyndighetene være mer operative når det gjelder å forebygge potensielle konflikter mellom sau og ulv.

Det jobbes nå med endringer i viltloven som gjør det mulig å ta ut ulv før det blir gjort vesentlig skade. Arbeiderpartiet mener dette er en nødvendig lovendring for å hindre at ulv etablerer seg i områder der de ville gjøre svært stor skade.

Menneskets forhold til ulv har gjennom alle tider vært preget av frykt. Den redselen for ulven som nå uttrykkes f.eks. i Østfold, må vi ta på alvor. Arbeiderpartiet mener at omfattende informasjon og kunnskap om ulven er viktig å gi befolkningen i disse områdene, og vi er derfor veldig fornøyd med at miljøvernministeren setter i gang en omfattende informasjonskampanje.

Oystein Hedstrøm (Frp): Som Østfold-representant vil jeg gi uttrykk for at de erfaringer vi høster i eget fylke, viser at den rovdyrpolitikk som føres i dag, ikke er egnet i den rådende situasjon.

De forutsetninger som ble lagt til grunn for behandlingen av St.meld. nr. 35 for 1996-97, er nå totalt forandret. Ulv har etablert seg innenfor hele Østfold fylke, også inntil byer og tettsteder, med de økonomiske, dyreetiske og følelsesmessige konsekvenser dette innebærer. Derfor er det viktig at de nye og negative erfaringer bakes inn i en troverdig forvaltningsstrategi. I påvente av en nasjonal forvaltningsplan for ulv må det ikke snikinnføres en kjerneområdeforvaltning, som betyr en urimelig og skjev belastning for enkelte distrikter.

Dagens situasjon bekrefter at kjerneområdeetablering er uegnet som virkemiddel. Politikere kan nemlig ikke vedta hvor rovdyr skal bevege seg. Dyrene bestemmer selv, og beveger seg naturlig nok i de områder hvor det er enklest å finne mat.

Situasjonen er totalt forandret og gir grunnlag for bekymring. Det er derfor sterke indikasjoner på at man må ta rovviltmeldingen opp til ny behandling.

Bern-konvensjonen er fra flere hold tolket slik at det skal legges opp til etablering av faste stammer av rovdyrarter, f.eks. ulv, som gjennom lang tid ikke har vært en del av norsk fauna. Konvensjonen er ment å være et redskap som skal bidra til å sikre truede dyrearter. Ulvestammen, med sin svenske base, som genetisk er den samme ulv som finnes i store deler av finsk og russisk territorium, er derimot ikke truet.

Det har trukket ut i tid å få avklart status for den mulige hybridflokk i Østfold. Sommel i forvaltningen og ikke kompleksiteten i arbeidet med en genetisk avklaring har vært årsaken til at det har tatt så lang tid å få en endelig avgjørelse. I dag foreligger svarene på de genetiske prøvene som avgjør de fire ulvevalpenes skjebne. Prøvene fastslår at Gyro og hennes søsken er hybrider. Det er på tide, fordi det nå er like før valpene vandrer ut av flokken, noe som kan gjøre det problematisk å finne frem til dyrene. Nå forenkles situasjonen fordi det er total enighet om at ulvehybrider er uønsket. Det blir ikke akseptert å ha krysning mellom ulv og hund i norsk fauna.

Jeg vil derfor benytte anledningen til å gi statsråden honnør for at hun nå vil følge opp sine tidligere løfter om

å få dyrene fjernet snarest mulig nå når ulvehybridteorien er verifisert.

Bror Yngve Rahm (KrF): Utfordringene i forbindelse med rovdyrpolitikken er både store og vanskelige, engasjementet er stort og frontene til dels steile. Saken er i seg selv komplisert, men også de følelsesmessige aspektene ved den er svært sterke og må derfor tas på alvor.

Dagens rovdyrpolitikk og -forvaltning hviler på et stort flertall i Stortinget. Dette flertallet har ikke endret seg nevneverdig siden Stortinget debatterte saken i 1997. Energi- og miljøkomiteen bekreftet i sin innstilling til statsbudsjettet for 2000 at hovedlinjene i rovdyrforvaltningen fortsatt skal ligge fast. Det innebærer politisk enighet om at Norge skal ha levedyktige bestander av de fire store rovdyrartene.

Kjellaug Nakkim påpeker i sin interpellasjon at det har skjedd mye siden 1997 – og det er selvsagt riktig. Dels har antall rovdyr økt, ikke minst hva gjelder ulv, og dels er det fra Regjeringens side foretatt betydelige grep for en bedre forvaltning med sikte på å senke konfliktnivået mellom ulike interessegrupper som på forskjellige måter berøres av rovdyrutviklingen.

Skadeforebyggende tiltak har vært tillagt og må fortsatt tillegges stor vekt i de områder hvor det finnes grupper eller enkeltindivider av rovdyr. En rekke tiltak er iverksatt, slik statsråden understreket i sitt innlegg, og i tillegg bør arbeidet for kortere behandlingstid for fellingssøknader fremheves. Erfaringene med dette så langt viser at det nå gir resultater.

Likevel er konfliktnivået høyt, og det bør derfor nøye vurderes om potensielle skadedyr lettere skal kunne tas ut før skade blir gjort. Jeg håper at det vil bli en realitet. Slike tiltak kan være et effektivt virkemiddel mot unødige lidelse, både for husdyr og mennesker, samtidig som det kan bidra til å senke konfliktnivået.

Ellers er det med glede vi nå har fått meldingen fra statsråden og bekreftelse på at disse individene i Østfold er hybrider. Det er da åpenbart politisk enighet om at de bør skytes, og ikke inngå som en del av forvaltningsplanen for ulv. Jeg håper dette vil la seg gjøre raskt.

Når det gjelder bestanden av rovdyr, også ulv, tyder altså mye på en sterk økning, slik Kjellaug Nakkim påpeker. Det er neppe uenighet om det. Men hvor stor økningen er, vet vi ikke med sikkerhet. De tiltak som Regjeringen har satt inn for mer intensiv sporing, er derfor viktige for å sikre faktisk kunnskap om bestandsutviklingen. Men når bestandsmålene er nådd, står vi overfor en betydelig utfordring for å motvirke ytterligere økning både av familiegupper og av enkeltindivider. Vi må bl.a. vurdere kvotejakt også for ulv, slik vi i dag har for gaupe.

Det blir ofte hevdet fra Distrikts-Norge og husdynamringen at man føler at man aldri blir hørt. Det er et signal som må tas på alvor. En god forvaltningspolitikk er avhengig av en respektfull dialog mellom myndigheter og berørte parter. Vi må også ta på alvor den frykt som mange uttrykker, ikke minst i Østfold. Dette må også tillegges vekt i det videre arbeidet, også fra departementets side.

Bjørn Hernæs (H): Rovdyrpolitikken er, slik den oppfattes i store deler av landet, fullstendig ute av kontroll. Jo før stortingsflertallet vil erkjenne det, desto bedre vil det være, og det vil være den første premiss for å få en rovdyrforvaltning på skinner i kongeriket.

Det eneste «positive» jeg kan se med denne spredningen – og positive i digre gåseøyne – er at det nå er flere som har fått skoen på, og som kjenner hvor den trykker. Dessverre er det slik at nesten ingen tar innover seg de problemene som blir tildelt andre.

Vi fikk en interessant diskusjon om hybrider her. Jeg kommer nettopp fra et seminar i NHO om patentdirektiv. Mange uttrykker stor bekymring for spredning av genmodifisert mais. Kanskje noen burde være like opptatt av spredning av naturens egne gener, hvis man da ikke forestiller seg at denne trofaste hannen, sannsynligvis på grunn av en prevensjonssvikt, bedekket kun denne ene tispes i Østfold. Mitt spørsmål, som jeg synes statsråden burde svare på, er: Hvor mange hybrider finnes det i Norge? Er det virkelig slik at det bare er i Østfold denne typen umoral finner sted?

Så henviste statsråden til at det går «rykter til enhver tid». Ja, rykter til enhver tid var det også snakk om i innstillingen til St.meld. nr. 27 for 1991-92 – at bygdefolks kunnskaper og erfaringer gjennom århundrer skulle tillegges like mye vekt som de kunnskaper som er i de lukkede forskningsrom og i de lukkede departementer.

Jeg har lyst til å si at når Gunn Karin Gjøl henviser til denne påståtte idyllen i Stor-Elvdal, er det etter min oppfatning en falsk gjengivelse av det som er den aktuelle situasjonen i Stor-Elvdal. Noen sauebønder har fått erstatninger i Stor-Elvdal, andre i Stor-Elvdal er meget misfornøyde, for ikke å snakke om i de omliggende områdene. Men jeg er glad for at Gunn Karin Gjøl sier at jerven er et større problem. Da er jeg enig i at ulven har fått en ufortjent oppmerksomhet. Jeg tillater meg fortsatt å spørre når erkjennelsen av at vi trenger en samlet rovdyrpolitikk skal trenge igjennom i flertallet i Stortinget. Jeg er glad for at det skal gis mer informasjon om dette.

Hvis statsråden får tid, ellers skal vi nok finne andre anledninger, vil jeg gjerne få en forklaring på historien, senest gjengitt i en petit i Dagsavisen i går, om Rødhette og ulven – den nye, vakre fortellingen fra våre folkeeventyr – hvor det altså er jegeren som er den store stygge ulven, mens Rødhette og ulven i fellesskap finner frem til gode, omforente løsninger for bestemoren.

Presidenten: Presidenten vil peile på at ein i denne saken ikkje skal seie at medrepresentantar fer med løgn.

John Dale (Sp): Representanten Kjellaug Nakkim har mange med seg når ho peikar på at konfliktnivået har stige mange hakk etter at Stortinget i juni 1997 drøfta rovviltmeldinga. Ja, det ligg etter kvart føre ein skadedokumentasjon som har gjort eit sterkt inntrykk også i Stortinget. Eg refererer her eksempelvis til det ein samla energi- og miljøkomite uttalte for godt over eitt år sidan i Budsjett-innst. S. nr. 9 for 1998-99:

«Komiteen er kjent med at situasjonen flere steder i landet nå er svært vanskelig. Dette gjelder både for sauehold og reindrift.»

Sidan den gongen har situasjonen tilspissa seg ytterlegare. Ulvbestanden veks fort, slik interpellanten peikar på. Lokale observasjonar viser seg ofte å vera pålitelege. Som statsråden sa, har talet på ulv i Noreg auka sidan drøftinga av rovdrymeldinga i 1997. Utfordringa er dermed annleis i dag enn for to-tre år sidan. Skade på bufe er ei sak. Ei anna problemstilling er òg aktualisert, den same som Høgre og Senterpartiet uttrykte i ein felles merknad, nemleg at ynsket om biologisk mangfald ikkje kan oppfyllest dersom oppbygging av rovdyrstamma fører til at bestanden av elg, hjort og rådyr vert sterkt redusert.

Det har kome fram i det siste, som statsråden også nemner, at folk kjenner frykt i sitt daglege liv, og det må takast på alvor.

Då Stortinget drøfta rovviltmeldinga, låg det ikkje føre omfattande kunnskap om kor stor bestanden av ulv må vera for å framstå som levedyktig. På eit nokså viktig punkt føregjekk diskusjonen for tre år sidan på eit sviktande grunnlag. Det kan difor visa seg å verta svært krevjande å følgja opp dei måla som er skisserte, og som det stadig er brei semje om. Regjeringa har uttrykt desse måla i Voksenåserklæringa. Hovudlina går som kjent ut på å sikra ein levedyktig bestand av ulv i Noreg, samtidig som me skal ha eit aktivt jordbruk med god utnytting av utmarksressursar. Det er den siste delen av målsettinga som no vert utfordra. Lokalsamfunna kan ikkje avfinna seg med den utviklinga som no er på gang. Det må difor finnast løysingar baserte på eit radikalt lægre konfliktnivå.

Spørsmålet er sjølv sagt kor mykje ulv me kan ha i Noreg, eit land der det bur folk overalt, og korleis situasjonen kan kontrollerast gjennom ei effektiv og god forvaltning. Eg vil minna om at all tenking omkring dette, alle forsøk på å finna løysingar, naturlegvis må knytast til eit skandinavisk perspektiv. Eg la merke til at miljøvernministeren nytta omgrepet «den skandinaviske ulvbestanden», for det finst jo ingen norsk eller svensk ulv. Utfordringa må vera å finna fram til ei lokalisering i Sør-Skandinavia som er optimal, dvs. der konfliktnivået er minst, til fordel for både menneske og dyr.

Elles er det grunn til å streka under det statsråden sa om skadeførebyggjande tiltak. Spørsmålet om uttak av skadedyr er særleg viktig, og det er grunn til å vera glad for dei signala som er komne om å setja i verk ei meir effektiv felling. Det vil også verta helse velkome at viltlova vil verta endra på dette punktet.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg tek utgangspunkt i at eg forstår at enkelte kan føla frykt for ulven. Men eg trur at det er viktig for stortingsrepresentantane å syta for at dei ikkje blir pådrivarar i å auka den frykta. Det trur eg er eit veldig viktig ansvar me har.

Vår oppgåve må bl.a. vera å løyva pengar slik at me kan skaffa fram den kunnskapen me treng om realitetane, slik at me kan få forska på forvaltning og slik syta for at me følgjer opp dei internasjonale forpliktingane me har

på dette området. Og då må eg koma med ein sidekommentar i forhold til det som har vore framme i det siste, nemleg at ein nå skal starta med busstransport av skuleelevar. Eg trur det er heilt feil signal, og eg trur det er riktig som interpellanten her seier, nemleg at ein dermed aksepterer at dette er veldig farleg. Då opplever ein det som at miljøvernministeren er på defensiven i si eiga regjering, at det nå er statsråd Enoksen og Senterpartiet som tek over styringa i rovdyrpolitikken, og ein har jo sett kva statsråd Enoksen seier til det – det er nærmast at det enklaste er ein pistol. Så eg må rett og slett utfordra miljøvernministeren til i nesterunde å svara på om det eg nå påstår, er tilfellet.

Det er eit faktum at det er ingen som har blitt drepen av ulv i Noreg på 200 år, og eg minner om – som òg fleire har vore inne på – at f.eks. bilen tek veldig mange liv, ca. 400 i året, og ein god del skjer på skulevegen. Eg kunne tenkja meg at Stortinget ofra mykje meir tid på det i staden for f.eks. å bruka så mykje tid som me gjer på denne problematikken.

Så oppfordringa mi til stortingsfleirtalet er nettopp at ein ved budsjettbehandlninga syter for å setja av meir midlar til førebyggjande tiltak, til forskning og til å auka kunnskapen om ulv og rovdyr generelt.

Til slutt har eg nok ei utfordring til miljøvernministeren. I Abruzzo i Italia – og sikkert fleire stader òg – jobbar ein systematisk med forholdet mellom rovdyr, bufe og menneske, slik at dei skal kunna fungera saman. Området var bl.a. fråflyttingstrua. Men så opplevde ein ei kraftig oppblomstring, både av rovdyr og i forhold til at folk flytta tilbake. Er dette prosjekt som miljøvernministeren er interessert i å gå inn for i Noreg? Me veit jo at fråflytting er det mykje av også her i landet.

Gunnar Kvasheim (V): Representanten Langeland taler tidvis mot bedre vitende. Han gjør det når han skal forsøke å skape inntrykk av at Regjeringen ikke er patent i miljøpolitikken. Representanten Langeland burde kvittert ut at vi har en miljøvernminister som definitivt følger opp hovedlinjene i den politikken Stortinget har lagt fast, en miljøvernminister som i en tilspisset situasjon, i en tilspisset debatt, har vist ryggrad og fasthet når det gjelder å videreføre politikken, men samtidig lagt opp til dialog og vært lydhør overfor den delen av befolkningen som opplever dagens politikk som problematisk. Det må være mulig å være lydhør og vurdere ulike problemstillinger som kommer opp, uten at det møtes med den type kritikk som representanten Langeland i dag la fram.

Det er ingen tvil om at Regjeringen har ryggedekning i Stortinget for den politikken den fører på dette området. Det ble senest bekreftet gjennom budsjettinnstillingen til energi- og miljøkomiteen før jul. Der slås det fast at hovedlinjene i rovdyrpolitikken ligger fast og skal videreføres. Det er ingen tvil om at et flertall i Stortinget ønsker at vi skal ha levedyktige bestander av alle de store rovviltartene i Norge. Det er også klart, som representanten Dale sa, at det er et ønske og et krav at en skal ha et aktivt jordbruk med mulighet til å utnytte beiteressursene i utmark, kombinert med denne rovdyrpolitikken.

Jeg synes at statsråden på en god måte dokumenterer at det er avgjørende for Regjeringen å ha et godt faktagrunnlag når en justerer politikken og går videre på dette krevende området. Det forundrer meg at representanter fra Høyre har en utålmodighet som gjør at en ikke er beredt til å vente på et slikt faktagrunnlag før en går videre og foretar tilpasninger og justeringer. I andre saker som for tiden er til behandling i dette hus, er det ikke grenser for hva Høyre vil ha av informasjon og vil ha som beslutningsgrunnlag. Men her har en ikke tid til å vente på registreringstall, datamateriale, sporingsresultater osv. Høyre er et verdikonservativt parti. Derfor forundrer det meg at representantene Hernæs og Nakkim sendes i krigen mot ulven og andre rovdyr. Det blir så lite nyansert at det framstår som et skuffende bilde av den balanserte politikken som vi trenger på dette området, og som jeg hadde håpet at Høyre ville medvirke til.

Torny Pedersen (A): Interpellasjonen starter med at det er fremkommet mange krav om at rovdyrpolitikken må revideres. Et flertall i Stortinget sier at hovedlinjene i rovdyrpolitikken skal ligge fast. Arbeiderpartiet og Høyre presiserer at staten må ha større ansvar for felling av store rovdyr for å sikre en effektiv regulering, og at det vil være konfliktdepende.

Jeg er enig i at det har skjedd endringer siden rovdyrmeldingen ble vedtatt i 1997. Da fantes det knapt noen fast bestand av ulv i Norge. Etter det er det kommet minst fem familiegrupper som delvis oppholder seg på norsk jord. Målsettingen for norsk forvaltning er å få etablert åtte-ti familiegrupper i Sør-Skandinavia, hvorav noen i Norge. Faktisk var ulven i ferd med å bli utryddet i Norge, men takket være innvandrede dyr fra Finland og Russland kan vi forhåpentligvis snart innfri Bern-konvensjonens forpliktelser om en bærekraftig stamme av våre fire største rovdyr. Svenskene har for øvrig til utredning mulighetene for å tredoble antallet ulv. Dette utfordrer myndighetene, og det blir enda mer nødvendig å samordne forvaltningene på begge sider av grensen. Et prinsippdokument skal være undertegnet i den forbindelse.

Det er riktig at media har fokusert på ulven som en trussel mot barn og egne liv. Her har vi mye å lære av svenskene. De har i en årrekke hatt betydelig beredskap overfor befolkningen, ikke minst skriftlig informasjon og annen opplysningsvirksomhet, noe som har gitt seg utslag i en positiv holdning til ulven, spesielt i de mest berørte områdene.

Et annet viktig forebyggende tiltak er mer forskning. Felles kunnskap skaper mer tillit. Mangel på kunnskap skaper myter og grobunn for synsing. Forskning gir oss bl.a. svar når det gjelder bestandsutvikling, bestandsdata, forebyggende tiltak og ikke minst tiltak og strategier for konfliktdeping. Forskning på forholdet mellom mennesker og rovdyr, der det legges vekt på ulv, og god opplysning helt fra barnehagestadiet vil i framtiden hjelpe oss til å leve i lag med naturarven. Dette er nytt for nåtidens generasjon, og det er viktig at vi har forståelse for den redsel som noen har. Forskning og opplysning i seg

selv løser ikke alle problemer. Derfor må myndighetene i framtiden være seg sitt ansvar bevisst, finne balansen mellom næringsvirksomhet og varig vern av våre rovdyr og få innført en lov som tillater felling av ulv med avvikende atferd og generelt felling av rovdyr som man mener er i ferd med å forvolde skade.

Hans J. RøsJORDE (Frp): Det synes som om interpellasjonsdebatten har vist at det nok er mer nyanserte syn innenfor toneangivende partier enn det man tilsynelatende har lyst til å innrømme – altså har interpellasjonen hatt sin store betydning.

Man kan ikke neglisjere det som for veldig mange mennesker føles som en trussel 24 timer i døgnet, 365 døgn i året. Det er åpenbart at noen har lyttet til dette, og da kan man ikke gjøre som noen ønsker: bevilge seg til trygghet. Det synes å være det som er målet for enkelte.

Jeg tror tiden ganske snart vil vise at Stortinget er nødt til å gripe fatt i hele denne problematikken med større tyngde og dybde og med større bredde enn det man gjorde forrige gang, fordi situasjonen har forandret seg. Det er slik at man nå uttrykker forståelse for dem som rammes. Det blir noe underlig når en talsmann fra Rogaland – ut fra et eksempel fra Italia – bestemt mener at bare man får nok ulv inn i et område, så flytter menneskene gladelig etter. Jeg tror det vil være godt med rom for rogalandinger i områdene der hvor ulven herjer, og så skal vi telle dem etterpå.

Det er også slik at enkelte entusiaster mener det er greit å ta ut skadedyr. Det er kanskje all right når det gjelder bjørn, men når det gjelder ulv, vil jeg anta at det blir meget vanskelig å lære ulv forskjell på sau og annet. Men hvis man har tro på det, får man gjerne ha det. Men realiteten er at et rovdyr er et rovdyr.

Man synes å være mer opptatt av å verne ulv enn av å verne mennesker, med henvisning til Bern-konvensjonen. Jeg tror rett og slett at vi i dette landet og i dette storting er nødt til å ta innover oss det som preger den befolkningen som til stadighet har dette rundt seg. Og det er altså noen som ønsker å trekke opp soner og si at her får ikke ulven lov til å være. Og hvem skal stå og fortelle og lære ulven dette? Det blir ikke billig, ikke minst med henblikk på lærekrefter her i landet.

Så har man tenkt å unnta Nordmarka. Ja, det skulle bare mangle! Tenk om Fido ble tatt og en og annen dame på beste vestkant kom i skade for å måtte løpe mer enn 30 meter! Men det er åpenbart det SV gjerne ønsker å støtte opp under.

Det er ikke slik at man kan pålegge rovdyr å oppføre seg slik vi mennesker ønsker. Jeg tviler på at selv Distriktskommando Østlandet vil kunne være i stand til å føre alminnelig kommando over rovdyrbestanden, det være seg regionfelt eller ikke.

Signe ØYE (A): Det er gledelig at det nå endelig er avklart at ulvungene i Skiptvet er hybrider og skal felles. Men det har tatt lang tid, og det har kostet mange penger.

Dagens rovdyrforvaltning når det gjelder ulven, har fått store og uforutsette konsekvenser for mange mennes-

ker i de områdene der ulvebestanden har økt sterkt. Når det gjelder Østfold fylke, som er svært tett befolket, vil jeg påstå at det var ingen her i salen som forutså at ulven ville etablere seg så nær tettbebyggelsen og føre til så store problemer som vi har erfart det siste året, spesielt i området Våler-Skiptvet. Barnefamiliene føler utrygghet, foreldre må ta fri fra jobb for å transportere barn til og fra skole, barnehage og fritidsaktiviteter. Folk bruker ikke skog og mark til rekreasjon i like stor utstrekning som tidligere.

Slik kan vi ikke ha det! Vi kan ikke ha en rovdyrpolitikk som ikke bare fører til uakseptable dyretragedier, men som prioriterer rovdyrstammer foran menneskers behov for trygghet og lovfestede rettigheter til bruk av skog og mark.

Det foregår nå et arbeid i Regjeringen med soneplaner og forvaltningsplaner.

Jeg mener at Regjeringen ikke kan fastsette soneområdene uten at disse har vært ute i kommunene til høring. Det kan ikke være slik at staten i en situasjon hvor det til stadighet oppstår konfliktsituasjoner med ulv, og hvor angst og frykt brer seg til stadig større grupper av befolkningen, ikke tar lokalpolitikkerne med på råd. Derfor er jeg glad for at statsråden nå bekrefter at både soneplan og forvaltningsplan skal ut på høring. Det er positivt. For her som på alle andre områder må vi ta lokaldemokratiet med på råd. Skal vi få til en nøktern og fornuftig rovdyrpolitikk her i landet, må vi starte med å samarbeide med de som har og vil få problemene. Deretter bør Stortinget få seg forelagt både soneplan og forvaltningsplan til behandling.

Jeg mener også at Regjeringen må sørge for at fylkesmannen gis nødvendige fullmakter til å gi fellingstillatelser for ulv med uønsket atferd så raskt som mulig, slik at de verste skadene kan unngås inntil vi får kontroll med problemene. Det har vi ikke i dag. Skal vi ha en rovdyrforvaltning som ivaretar både bufe og rovdyr, kan det ikke være slik at det alltid skal være bufe og menneskene som skal vike, mens rovdirene skal kunne bosette seg der de vil.

(Spedbarnsgråt fra galleriet.)

Kjellaug NAKKIM (H): Det er tydeligvis en som ikke liker ulvedebatten.

Jeg er glad for at denne interpellasjonen tydeligvis har hatt sin betydning også i den forstand at man nå har fått ryddet misforståelsene til side – soneeringsplanen skal ut på høring, og den vil sammen med forvaltningsplanen komme til Stortinget. Det er bra. Men jeg må si at jeg er meget skuffet over at det er en del som ikke ser at det har skjedd endringer i situasjonen siden vi behandlet rovviltmeldingen i 1997. Det at ulven nå har kommet til befolkningstette områder, gjør at man også må fokusere på forholdet mellom mennesker og ulv. Det har overhodet ikke vært debattert, man har heller ikke tatt forholdsregler eller laget retningslinjer i så henseende.

Jeg registrerer også at det er ganske store meningsforskjeller innad i de forskjellige partiene, og jeg har registrert at det også har vært tilfellet innad i Regjeringen, noe

(Nakkim)

som også har vist seg i media. Det er ikke slik at Høyre har sendt Hernæs og Nakkim i krig mot ulven. Vi tar opp et betent spørsmål som vi ønsket å få en del avklaringer på. Noen avklaringer har vi fått, og noen vil forhåpentligvis komme når vi får forvaltningsplanen til debatt.

Vi har tid til å vente på sporinger og resultatene av dem, men det er med en viss undring jeg registrerer at nå befinner 70 pst. av den skandinaviske ulvebestanden seg i Norge og 30 pst. i Sverige. Dette har snudd seg ganske fort, for for et par år siden var det akkurat omvendt. Vi vet at ulven beveger seg over store områder ganske fort, og at den splittes opp i forskjellige grupper, men man må undres over at det er Norge som nå har størstedelen og at Sverige har en så lav andel. Og jeg må si at miljøvernministeren har ikke gitt noen fullgod definisjon på hvordan man samarbeider med Sverige i forhold til disse spørsmålene. Man har laget en intensjonsavtale, det er greit. Men hvordan er samarbeidet mellom de offentlige instansene? Det skulle jeg gjerne hatt en bedre forklaring på. Slik det ser ut nå, tror jeg nemlig ikke at samarbeidet har vært så godt som det burde være.

Jeg registrerer også at hadde denne debatten kommet tidligere, og hadde meningsforskjellene kommet til uttrykk tidligere, hadde vi kanskje fått vedtatt den gamle nødvergeretten som Høyre fremmet forslag om i vår, og den kunne vi ha trengt.

Statsråd Guro Fjellanger: Jeg vet ikke om Stortingets talerstol er rette sted for et vitnesbyrd, men jeg er ingen masochist. Derfor faller det på sin egen urimelighet at statsråden skulle hatt noen interesse av å somle med resultatet av gentestingen. Jeg er klar over alvorret i ulvedebatten, og derfor skal man kanskje være litt forsiktig med en humoristisk parallell, men det er faktisk slik når man skal genteste en ulv, som i en hvilken som helst annen farskapssak, at har man ikke en mistenkt far, tar det lengre tid å få resultatet. Vi har grunn til å tro at ulven er trofast av natur, og vi har i dag ingen grunn til mistanke om at vi har hybrider i andre kull enn i Østfold.

Så har SV i kjent gammel stil brukt anledningen til å filleriste Regjeringen i miljøpolitikken. Jeg vil anbefale SV å gå til kilden og se på hva som faktisk ble sagt i spørretimen. Jeg fikk spørsmål om jeg ville utelukke at ulvefrykt kunne være grunnlag for støtte til skoleskyss.

Det kan jeg ikke. Men jeg sa også at subjektiv frykt må veies opp mot objektiv fare, verken mer eller mindre. Jeg ble også spurt om jeg kan garantere at det ikke under noen omstendigheter og på noe tidspunkt kan komme til konfrontasjon mellom ulv og mennesker. Og det kan jeg ikke garantere. Jeg tror at det er utrolig viktig at vi i denne diskusjonen og i formidling av informasjon er dønn ærlige. Men jeg sa også at det er større fare for å bli utsatt for en ulykke hvis man f.eks. drar ut på fjorden i en båt, det er større fare for å bli kjørt i hjel på skoleveien, og jeg tror også det er realistisk å innse at per i dag er det atskillig større fare for å bli skadet av en elgku med kalv enn av en ulv hvis man går i skogen.

Informasjon om ulv er viktig og vanskelig – viktig for å møte frykt, vanskelig fordi vi mangler erfaring. Vi har gått fra en situasjon hvor ulven var praktisk talt utryddet til vi nå er i ferd med å bygge opp en levedyktig bestand. Det er riktig at det har skjedd mye etter at Stortinget behandlet rovviltmeldingen, men det var også hensikten. Vi skulle fra en situasjon hvor de store rovdirene var truet, til en situasjon med levedyktige bestander. Og det er heller ikke unaturlig at konfliktnivået øker når det blir flere rovdyr. Derfor er det viktig å samarbeide med kommunene. Vi har lagt stor vekt på, både fra politisk ledelse i Miljøverndepartementets side og fra Direktoratet for naturforvaltnings side, å møte folk som opplever dette i hverdagen, vi har lagt stor vekt på forebyggende tiltak, betingede fellingstillatelser, endringer i villtoven, økt erstatning, systematisk sporing og ikke minst forskning.

La meg helt til slutt få lov til å si at det var en forutsetning da vi behandlet rovviltmeldingen, at man skulle ta vare på arter som forekommer naturlig i Norge. Det er ikke konfliktfritt, men miljømyndighetene arbeider for å dempe konfliktene i tråd med stortingsflertallets retningslinjer.

Presidenten: Dermed er vi ferdige med handsaminga av sak nr. 2.

S a k n r . 3

Referat

Presidenten: Det ligg ikkje føre noko referat.

Møtet slutt kl. 11.55.
